

PODKONICKÝ Spravodaj

Ročník VII.

Číslo 2

Február 2009

www.podkonice.sk

VÁŽENÍ SPOLUOBČANIA

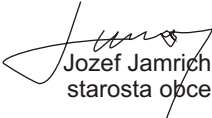
Sme v Európskej únii a už máme aj euro, čo sa podarilo iba niekoľkým z tzv. nových členských krajín EÚ. V súčasnosti nás vstup do eurozóny „zachytil“ aj s celosvetovou hospodárskou krízou. Preto musíme byť obozretní s finančnými prostriedkami aj v samospráve. Nevieme ako to bude s výškou podielových daní pre rok 2009, nakoľko sa už teraz avizuje vyššia nezamestnanosť, čo má dopad na spomínané podielové dane.

Vyzerá to tak, že kríza zasiahne aj odpadové hospodárstvo. Ceny triedeného odpadu výrazne klesajú. Predpokladá sa, že vo februári už budú mať ceny papiera a plastov mínusové hodnoty. Spracovateľské firmy, ktoré z plastového odpadu vyrábajú vlákna do odevov, či materiálov v automobilovom priemysle, výkup triedených plastov pozastavujú. Bude úlohou samospráv, teda obcí, udržať súčasný stav t.j. pravidelný odvoz všetkých odpadov.

Onedlho nás čaká už tretia priama voľba prezidenta Slovenskej republiky. Prvé kolo volieb bolo vyhlásené na 21. marca 2009 a druhé kolo na 4. apríla 2009. Ústava hovorí o potrebe získať v prvom kole nadpolovičnú väčšinu platných hlasov oprávnených voličov, zatiaľ čo v druhom kole je zvolený ten, kto získa najväčší počet platných hlasov zúčastnených voličov.

Všetky potrebné informácie dostanete včas v oznámení o voľbách, ako aj na úradných tabuliach.

Jozef Jamrich
starosta obce

spravodaj@podkonice.sk

1) VÝVOZ ODPADU

Harmonogram zberu druhotných surovín (plastov) v roku 2009:

23. február
23. marec
27. apríl
25. máj

22. jún
27. júl
24. august
28. september

26. október
26. november
28. december

2) ORDINAČNÉ HODINY V ROKU 2009 V PODKONICIACH:

Mudr. HERKOVÁ (vždy od 14.00 hod.):

9.2. - 2.3. - 30.3. - 27.4. - 25.5. - 22.6. - 20.7. - 17.8. - 14.9. - 12.10. - 9.11. - 7.12.

3) CHATA PLEŠE - BUFET

Otváracie hodiny bufetu: SOBOTA: 10.00 - 20.00 hod. NEDEĽA: 10.00 - 18.00 hod.

-jg-

ŠPORT

STOLNO-TENISOVÝ TURNAJ

Dňa **7. marca 2009 (sobota)** usporiada Obecný úrad v spolupráci so Stolno-tenisový oddielom a ZŠ s MŠ v Podkoniciach tradičný stolno-tenisový turnaj neregistrovaných hráčov.

Súťažili budú ženy aj muži v troch vekových kategóriách: do 30 rokov, 30-50 rokov a v kategórii 50 a viac rokov.

Vítazi v každej kategórii budú odmenení vecnými cenami.

Začiatok turnaja je v našej telocvični pri ZŠ naplánovaný na 9.00 hod. Pozývame všetkých športových priaznivcov! -jk-

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

50. rokov

Dušan Homola (č.d. 182)
Jaromír Očenáš (č.d. 194)

55. rokov

Elena Švihlová (č.d. 237)

60. rokov

Pavol Dobřík (č.d. 64)

GRATULUJEME K VÝROČIU

75. rokov

Július Porubčan (č.d. 281)
Božena Stanková (č.d. 212)

80. rokov

Júlia Kostúrová (č.d. 220)
Emil Turčan (č.d. 111)

OPUSTILI NÁS

Milan Patráš (68 rokov)

SVIATKY, ZVYKY, TRADÍCIE

Fašiangy sú obdobím od Krstu Krista Pána (nedeľa po Troch Kráľoch) do Popolcovej stredy, kedy sa už začína 40 dňový pôst, ktorý končí Veľkým piatkom. Fašiangy sú na dedinách aj dnes spojené so zakáľačkami, svadbami, zábavami, obchôdzkami maškár a muzík po dedinách, v nie tak dávnej minulosti aj s priadkami. Zvyky spojené s týmito starými maskami patrili už do kultúry našich slovenských predkov a tvoria špecifickú súčasť našej tradičnej kultúry. Bývalo tomu tak aj v Podkoniaciach. Posledné tri dni boli najveselšie a zábavy vyvrcholili v utorok poslednou muzikou pred Popolcovou stredou. Fašiang končil pochovávaním basy.

Hromnice (2. február) sa vyvinuli z dávnych rímskych slávností, ktoré mali očistný charakter. Súčasťou týchto slávností boli aj sprievody so zapálenými sviečkami, ktoré symbolizovali magickú očistu nazývanú februatio. Z tohto slova je odvodený názov mesiaca február. Podľa levitických predpisov Starého zákona každú matku pokladali po pôrode za rituálne, čiže obradovo nečistú, a to po narodení chlapca 40 dní a po narodení dievčaťa 80 dní. V tom období sa taká žena nesmela pohybovať na verejnosti ani vstúpiť do chrámu. Po uplynutí uvedeného času, izraelská matka sprevádzaná svojím mužom priniesla do jeruzalemského chrámu očisťovaciu obeť. Bohatšie ženy obetovali baránka a holúbka či hrdličku, kým chudobné iba dva holúbky alebo hrdličky. Podobne aj Panna Mária priniesla na obeť svojho Syna, čo si dnes pripomíname ako sviatok *Obetovania Pána*, ktorý sprevádza obrad svätenia sviec - hromničiek.

Veriaci ľud zapaloval hromničnú sviecu vo svojich domoch pri vážnych príležitostiach, ako je zaopatrovanie chorých alebo modlitbové bdenie pri zomierajúcom. Niektorí zapalujú hromničky aj pri veľkej búrke.

U Slovanov bolo obdobie februára zasvätené bohu Perúnovi. A keďže Perún vládne hromu a blesku, tak deň, počas ktorého Perún otvára bránu Irie, sa nazval Hromnicami.

Sv. Valentín (14. február) bol kňazom a lekárom. Podľa legendy, keď sa panovník Klaudius rozhodol zrušiť manželstvo, Valentín potajomky sobášil zamilovaných, za čo bol zatknutý a kruto potrestaný. Klaudius ho dal verejne popraviť v deň pohanského sviatku luperkálii, počas ktorých starí Rimania konali obrady očisty a prosili svojich bohov za dar plodnosti. Pre tento deň bola typická aj „lotéria lásky“ - každé dievča vhodilo do urny lístok so svojím menom a slobodní muži si potom žrebovali nastávajúcu. Valentín, ktorý svojím životom zaplatil zrejme viac za kresťanské svedectvo, než za asistenciu pri tajných sobášoch, bol pochovaný pri míľniku na Via Flaminia.

Podľa niektorých historikov mu patronát nad zaľúbenými párikmi prischol iba zhodou okolností - na jeho sviatok, 14. februára, sa totiž príroda prebúdzá zo zimného spánku a vtáky začínajú svoje svadobné tance. Sviatok sv. Valentína, ako deň, keď si každý vyberá svojho milého, spomína roku 1380 vo svojom diele *Parliament of Fowls* aj otec anglickej literatúry Geoffrey Chaucer. Zvyk posielat' na sv. Valentína pohľadnice, ako prejavy sympatií vznikol oveľa neskôr a má anglosaské korene. Prvú „valentínku“ vraj v 15. storočí poslal z londýnskeho väzenia svojej manželke orleánsky vojvoda Charles. Táto milá tradícia sa rozšírila najmä v 19. storočí, keď sa svätovalentínske pozdravy začali vyrábať hromadne. Sviatok prišiel vhod aj ďalším obchodníkom - na stagnujúcom trhu, ktorý pred Vianocami poriadne prevetral vrecká kupujúcich, sa objavil nový príťažlivý artikel - valentínske bonboniéry, hračky, kytice či parfumy.

Sviatok sv. Valentína je príležitosťou drobným darčekom anonymne prejavíť svoju náklonnosť k obdivovanej osobe, ale aj možnosťou opätovne vyjadriť priazeň blízkym - manželke, rodičom, súrodencom, priateľom, kolegom... Takáto šanca sa nám však ponúka každý deň a sv. Valentín ostáva v Cirkvi v prvom rade známy ako mučeník kresťanskej viery.

-vt- a -jk-

SPOMIENKA NA JEDEN ŽIVOT...

Dňa 10. februára 2009 uplynie 95 rokov od narodenia človeka, ktorého si v Podkoniciach pamätajú zvlášť tí skôr narodení, no napriek tomu sa svojim životom dotkol viacerých generácií. Píšem o svojom starom otcovi - **Alfonzovi Mojžišovi** (1914-1985).

Pán správca, ako ho viacerí zvykli oslovať, bol nielen bohobojným, skromným, pracovitým a svedomitým človekom, ale aj originálom obdareným mnohostranným talentom. Tento rodák z Kališťa maturoval v júni roku 1934 na Štátnom učiteľskom ústave v Banskej Bystrici. Vystriedal niekoľko učiteľských a správcovských miest, najdlhšie zotrval v Podkoniciach (od roku 1940). Tu si založil aj rodinu. V roku 1948 sa stal riaditeľom školy a po degradovaní komunistami v roku 1953 ostal radovým učiteľom - až do odchodu na invalidný dôchodok v roku 1972. Učiteľský chlebič však nebol jeho jedinou aktivitou. Starký, okrem iného, veľmi rád organizoval a nacvičoval ochotnícke divadlá. Založil divadelný krúžok Vysoká a vychoval viacerých hercov a režisierov. Jeho zásluhou sa v roku 1949 v podkonickom kultúrnom dome postavilo aj nové javisko.

Pamätníci v Podkoniciach doteraz spomínajú aj na veľkolepé vianočné (a iné) bohoslužby za jeho organového sprievodu, kde vždy v plnej nádhere predviedol svoje majstrovstvo. V rodinnej pozostalosti sa zachoval jeho vlastnoručne písaný kancionál, ktorý je dôkazom, že starý otec, ako výnimočný organista, folklorista a všestranný muzikant, robil nielen hudobné odpisy skladieb iných autorov a zapisoval miestny folklór, ale aj sám tvoril. Je autorom viacerých väčších či menších diel.

Keď sa v roku 1953 náš rodák, folklorista, hudobný skladateľ a redaktor Pavol Tonkovič rozhodol, že pre Československý rozhlas v Bratislave nahrá ľudovú hudbu z Podkoníc, učiteľ Mojžiš bol aj pri tom. Pomáhal Tonkovičovi a zozbieral pre neho podkonické ľudové piesne. Kvôli nahrávaniu zorganizoval, nacvičil a viedol spevácky súbor dospelých a detský spevácky zbor. O 14 rokov neskôr spolupracoval aj pri usporiadaní osláv 60. narodenín Pavla Tonkoviča.

Pri príležitosti svojich 40. narodenín (10.2.1954) založil a do roku 1958 viedol Detský pioniersky hudobno-spevácko-tanečný súbor, ktorý bol v tom čase lastovičkou medzi podobne orientovanými hudobnými telesami. Starký učil deti od základu všetko - noty, spievať aj hrať na hudobných nástrojoch. Návrhy krojov, ktoré doma šili a vyšívali mamy a staré mamy detí, zhotovila manželka Pavla Tonkoviča - Irena. Alfonz Mojžiš absolvoval so súborom vyše 100 vystúpení po celom Československu.

Alfonz Mojžiš

Pri skladaní mozaiky jeho života netreba zabudnúť ani na jeho fotografickú vášeň. Fotografie zo života Podkoníc robil aj pre obecnú kroniku, v jeho rodinnom archíve sa zachovala aj fotografická história slávneho Detského pionierskeho hudobno-spevácko-tanečného súboru, fotografie z divadelných predstavení a zo života školy.

V roku 1960 Alfonz Mojžiš zorganizoval a redakčne viedol vychádzanie miestnych novín *Podkonický spravodajca* (vychádzali 2 roky a tlačili ich Stredoslovenské tlačiarne Banská Bystrica). Založil a viedol viaceré miestne organizácie, okrem ochotníckych predstavení režíroval aj iné kultúrne podujatia (bábkové divadlo pre deti, rôzne umelecké programy, oslavy, zábavy, majálesy, karnevaly, výlety, výstavy...). Popri tomto stihol vychovať aj včelárov, mládež učil štepiť a pestovať stromčeky, záhradkáričiť a majstrovať...

Veľa by sa dalo písať o podrobnostiach z pracovného a súkromného života tohto všestranného učiteľa. Veľa by o tom vedela rozprávať aj jeho manželka Milka, moja stará mama, vďaka ktorej sa mohol rozdávať tak naplno, ako to robil.

Zomrel 28.9.1985. Na jeho počesť bola dňa 14.11.2000 odhalená pamätná tabuľa, ktorá je dodnes umiestnená na budove terajšieho Kresťanského domu. Kedysi to totiž bola škola, v ktorej starý otec Mojžiš s rodinou prežil kus života a odovzdával svoje vedomosti, skúsenosti a zručnosti podkonickým deťom.

3.

Zuzana ČEMANOVÁ

5.

4.

Foto:

- 1) Mojžiš s členmi inštrumentálnej zložky svojho detského súboru
- 2) Deti v podkonickej škole (zač. 50. rokov 20. stor.) jedia mrkvové halušky, ktoré varili so svojím učiteľom Mojžišom
- 3) Alfonz Mojžiš s jednou zo svojich tried
- 4) Vystúpenie detského súboru - dievčatá
- 5) Vystúpenie detského súboru - chlapci

FARSKÉ OZNAMY

9. 2. 2009 - 15. 2. 2009

P 9.2.	18.00 - féria Poďakovanie za 75 rokov život
U 10.2.	18.00 - Sv. Školastiky, panny + František Balko
S 11.2.	8.00 - Panny Márie Lurdskej Na úmysel (cel.)
Š 12.2.	18.00 - féria + Anton Vráb
P 13.2.	18.00 - féria Poďakovanie za dož. 80 rokov života
S 14.2.	18.00 - féria + Ivan Patráš
N 15.2.	6. nedeľa v období cez rok 9.00 Za farnosť

16. 2. 2009 - 22. 2. 2009

P 16.2.	18.00 - féria + rod. Anna, Peter, Filip a z rod.
U 17.2.	18.00 - Sv. zakl. rehole Služobníkov P.Márie Za modlitbové spoločenstvo u Turčanov
S 18.2.	8.00 - féria Na úmysel
Š 19.2.	18.00 - féria Na úmysel
P 20.2.	18.00 - féria + Anton Vráb
S 21.2.	14.00 - Sv. Petra Damianiho Za novomanželov
N 22.2.	7. nedeľa v období cez rok 9.00 Za farnosť

23. 2. 2009 - 1. 3. 2009

P 23.2.	18.00 - Sv. Polykarpa + Irena a Ludvík Flaška
U 24.2.	18.00 - féria + Milan Patráš
S 25.2.	18.00 - POPOLCOVÁ STREDA (pôst) Na úmysel
Š 26.2.	18.00 - féria + Ján Slobodník
P 27.2.	18.00 - féria + Mária a Ján Očenáš a ich deti
S 28.2.	18.00 - féria Za modlitbové spoločenstvo u Chabanov
N 1.3.	1. nedeľa v pôstnom období 9.00 Za farnosť

2. 3. 2009 - 8. 3. 2009

P 2.3.	18.00 - féria + Jozef Kostúr a dcéra Marta
U 3.3.	18.00 - féria + František, Helena a ich rodičia
S 4.3.	8.00 - Sv. Kazimíra + rod. Irena a Július Gajdoš
Š 5.3.	18.00 - féria + Pavol a syn Jozef Rapčan
P 6.3.	18.00 - féria + Mária a Juraj Patráš a ich deti
S 7.3.	18.00 - Sv. Perpetuy a Felicity + František a st. rodičia Anna a Pavol
N 8.3.	2. nedeľa v pôstnom období 9.00 Za farnosť

ZMENA FARSKÝCH OZNAMOV VYHRADENÁ !

Mgr. Pavel Glejdura

